

SKAMMENS TID

Kammerspil i to akter

© Kaj Himmelstrup

Personerne:

CHRESTEN, 75 år, professor og tidligere kulturminister

VIVI, hans yngre søster

En kvindelig statist uden replikker

1. AKT

Stue i en større villa i Gentofte. Der dufter af lige dele god, gammeldags kultur og herskende klasse. 75-årige Chresten er iført smokingbukser og -skjorte. Han er ved at knappe skjorten. Hans 63-årige søster kommer ind.

VIVI - Det må du undskylde. Din husalf sagde, jeg bare kunne gå lige ind.

CHRESTEN - Min husalf?

VIVI - Forstyrrer jeg?

CHRESTEN - Hun hedder altså fru Madsen.

VIVI - Det ved jeg godt. Hun er et sødt menneske.

CHRESTEN - Javist. Hvad vil du?

VIVI - (*ser, han har besvær med knapperne.*) Skal jeg hjælpe dig?

CHRESTEN - Det må du godt. (*Hun knapper de øverste knapper.*) Tak.

VIVI - Er hun stadig kun fru Madsen?

CHRESTEN - Hun er kun fru Madsen, ja.

VIVI - Enkefru Madsen?

CHRESTEN - Du kan godt spare dig.

VIVI - Trænger du aldrig til nogen i sengen?

CHRESTEN - Jeg er 75.

VIVI - Er det en forhindring?

CHRESTEN - Kan vi tale om noget andet?

VIVI - Er I stadigvæk Des?

CHRESTEN - Det er vi, ja.

VIVI - Er det ikke lidt gammeldags?

CHRESTEN - Det er sådan hun ønsker det.

VIVI - Herskab og tyende?

CHRESTEN - Du opgiver aldrig sarkasmen, hvad?

VIVI - Nej, det er en slem uvane. Undskyld.

CHRESTEN - Den kan godt bekæmpes.

VIVI - Ikke så længe verden ser ud som den gør.

CHRESTEN - Nej, det er klart. Hører fru Madsen hjemme i den sammenhæng?

VIVI - Hvis I stadig er Des, så gør hun.

CHRESTEN - Er det det, du er kommet for at diskutere?

VIVI - Næh. Jeg ønsker dig bare noget bedre end at være enkemand.

CHRESTEN - Det er sødt af dig. Desværre har jeg lidt småtravlt. Jeg skal gå.

VIVI - Det ved jeg. Jeg så det i avisen i morges. Du bliver smukt omtalt. Til lykke med det.

CHRESTEN - Hvad er det du vil?

VIVI - Du gætter det aldrig.

CHRESTEN - Jeg har mine anelser.

VIVI - Det er klart. Det er bare ikke det. Ikke denne gang. Jeg kommer for at stille dig et par spørgsmål.

CHRESTEN - Og det skal være nu?

VIVI - Det første handler om festen i aften. Hvorfor er jeg ikke inviteret?

CHRESTEN - Det ved jeg ikke.

VIVI - Jeg er din søster?

CHRESTEN - Ja.

VIVI - Ville det ikke være naturligt, at din søster blev inviteret?

CHRESTEN - Det kan man godt sige, jo.

VIVI - Jeg kunne oven i købet give en sang eller to. Det skulle ikke komme an på det?

CHRESTEN - Jeg tror ikke, det ville blive værdsat.

VIVI - Det er måske det, der er forklaringen?

CHRESTEN - Nej.

VIVI - Hvad så?

CHRESTEN - Det er ikke mig, der inviterer.

VIVI - Det er partiet?

CHRESTEN - Det er deres fest.

VIVI - Det er vel også din?

CHRESTEN - Jeg syntes ikke, jeg kunne blande mig.

VIVI - Men du tænkte på det? *(Han svarer ikke.)* Vær nu ærlig.

CHRESTEN - Jeg troede ikke du havde lyst til at vise dig i det selskab.

VIVI - Det har du nok ret i. Har du noget, der kan drikkes?

CHRESTEN - Help yourself. Du ved jo, hvor det står.

(Hun tager glas og flaske fra et mahogniskab. Han knapper ærmerne. Hun tager kapslen af og lægger den i skabet.)

VIVI - Hvad med dig?

CHRESTEN - Nej tak.

VIVI - Altid sober?

CHRESTEN - Helst.

VIVI - Og i hvert fald i aften.

CHRESTEN - Også i aften.

(Hun skænker til sig selv. Han tager sort butterfly på.)

VIVI - Hvordan føles det?

CHRESTEN - At have smoking på? En lille smule snærende.

VIVI - Trøst dig. Vi har alle sammen vores lidelser. *(Hun ser på glasset, hun har i hånden.)*

CHRESTEN - Det ser man jo. - Hvad kommer du for?

VIVI - Skål! *(Hun drikker.)* Du er vel stolt?

CHRESTEN - Det vil jeg ikke sige. Beæret, måske.

VIVI - Det var sandelig et pænt ord til den forsamling. Det vil du selvfølgelig bruge i din takketale. Den store mand er dybt beæret. Selv om enhver idiot kan se, at det er de andre, der burde være det. Det er dem, den store sol skinner på.

CHRESTEN - Ser man det.

VIVI - Du var det fine menneske i partiet, det ved både du og jeg. Ikke ham med magten. Det lå ikke til dig. Men du var ham, der ikke var til at komme udenom. Intelligens og klasse. Og så alt det med kulturen og det lødige.

CHRESTEN - Mange tak.

VIVI - Du var med i toppen i jeg ved ikke hvor mange år. 25? Hvad? Hvor du også sad i folketinget.

CHRESTEN - Og hvad så?

VIVI - Ti år som kulturminister. Kom ikke her. Oven i købet med det, der går for at være et nobelt eftermæle.

CHRESTEN - Det er du vist ret alene om at mene.

VIVI - Det er ikke mig, der mener det. Det er dit kære parti. Det tæller vel mere. Ikke sandt?

CHRESTEN - Din psykologiske indsigt er imponerende.

VIVI - Så er der alt det andet. En flot akademisk karriere - ikke fordi det betyder ret meget i de omgivelser, men jeg har da hørt de er imponerede over den reel-meter bøger, du har skrevet. Sådan da.

CHRESTEN - Er du i forlegenhed?

VIVI - Jeg er altid i forlegenhed. Det jeg har lavet, Chresten, det giver ikke pension.

CHRESTEN - Hvor meget?

VIVI - Skål, Chresten. (*Hun drikker.*) Det er ikke derfor, jeg kommer. Jeg kommer for at ønske dig til lykke. Du skal have partiets nye store kultur- og hæderspris, har jeg læst. Jeg synes, det er fint du får den. Jeg synes også det er fint, at de endelig har taget sig sammen til at lave sådan en pris. Hvad borgerlig kultur så ellers er. Og borgerlig hæder.

CHRESTEN - Er det det, du vil spørge mig om?

VIVI - Næh.

CHRESTEN - Jeg synes, du skulle drikke ud, Vivi. (*Han tager smokingjakken på.*)

VIVI - Hvorfor det? Jeg ved godt, jeg har et problem, men jeg bæller altså ikke.

CHRESTEN - Det var ikke det jeg antydede. Men hvis du drak ud, så havde jeg en anledning til at følge dig til dørs.

VIVI - Jeg skal ikke gå, Chresten.

CHRESTEN - Det skal jeg.

VIVI - Næh, du bliver hentet. I limousine.

CHRESTEN - Har hun også fortalt dig det?

VIVI - Enkefru Madsen er et sødt menneske. Det er en skam du ikke har øje for hendes fortrin. Skål. (*Hun drikker.*) Vi har mindst en time, Chresten.

CHRESTEN - Til hvad?

VIVI - Det skal jeg sige dig. Til at råde bod på det krampagtige forhold, der er mellem os.

CHRESTEN - Synes du det er krampagtigt?

VIVI - Hvad vil du ellers kalde det?

CHRESTEN - Tror du ikke, det er for sent?

VIVI - Hvad tror du selv, Chresten?

CHRESTEN - Det var mig, der spurgte.

VIVI - Der er aldrig noget, der er for sent, vel?

CHRESTEN - Behøver det være nu?

VIVI - Det er det nødt til.

CHRESTEN - Hvorfor?

VIVI - Det har sine grunde. Dem skal jeg vende tilbage til. Først er der noget, jeg må tilstå. (*Hun hæver glasset, hilser og drikker ud.*) Jeg har altid beundret dig, Chresten.

CHRESTEN - Altid? - Jeg synes jeg husker noget andet.

VIVI - Det kommer vi til. Som barn da beundrede jeg dig, sådan som bitte små piger beundrer deres store brødre. Du var så klog. Du kunne det hele. Du kunne også klare mor. Det kunne jeg ikke. Men du stillede op for mig. Altid. Du var det positive i mit liv. Din retskaffenhed ...

CHRESTEN - Hold op, Vivi.

VIVI - Hvorfor? Retkaffenhed, det er da en god egenskab.

CHRESTEN - Fortæl mig hellere, hvad du vil med alt det der.

VIVI - Det er det, jeg er ved, Chresten. - Dit slips sidder skævt. - Nu skal jeg. *(Hun stiller glasset fra sig og retter butterflyen.)* Op med hagen. Så, nu er du helt perfekt.

CHRESTEN - Tak. Og hvad ville du så?

VIVI - Kom. *(Hun trækker ham med hen til flyglet og får ham til at sætte sig på klaverbænken.)* Kan du huske det allerførste du lærte mig?

CHRESTEN - Vivi ...

VIVI - Jeg var ikke engang tre år. Det kan jeg selvfølgelig ikke huske, men det har I fortalt mig. *(Hun stiller sig bag ham og lægger armene rundt om ham. Så synger hun "Sov mit barn sov længe". Først stirrer han opgivende ud i luften, så begynder han at akkompagnere. Hun synger sangen færdig, men bliver stående med armene om ham.)* Hver gang jeg synger den, så er det ligesom et sug indeni.

CHRESTEN - Længslen efter den tabte barndom?

VIVI - Overhovedet ikke. Det minder mig om noget, jeg har svært ved. *(Hun slipper ham og tager flasken. Hun ser spørgende på ham.)*

CHRESTEN - Ja endelig.

VIVI - *(skænker og drikker.)* Jeg kan ikke få min barndomsverden til at hænge sammen med resten af mit liv.

CHRESTEN - Det er der da vist en forklaring på. Du vendte den ryggen.

VIVI - Da jeg var tolv, lærte du mig at spille Schubert. Kan du huske det?

CHRESTEN -Ja. Og da du blev seksten, holdt du op.

VIVI - Jeg fandt jo ud af, at min barndomsverden var fuld af løgn. Alt var så klogt og smukt og uden problemer. De få der var, kunne man tale ihjel. Eller tie ihjel. Så lærte jeg, at man kunne se på vores forkælede verden med andre øjne.

CHRESTEN - Og så valgte du vores verden fra. Ja ja.

VIVI - Naturligvis.

CHRESTEN - Til fordel for det, der foregik derude på venstrefløjen.

VIVI - Det var ikke noget svært valg.

CHRESTEN - Forstå det hvo som kan.

VIVI - Det forlanger jeg ikke.

CHRESTEN - Men du vil alligevel have, at det skal hænge sammen med din gamle barndomsverden?

VIVI - Det er det, mit andet spørgsmål handler om.

CHRESTEN - Tror du ikke det bliver noget af en opgave?

VIVI - Helt sikkert. Glæd dig.

CHRESTEN - Til hvad?

VIVI - Til opgaven. Det er dig, der skal løse den.

CHRESTEN - Mig?

VIVI - Ja.

CHRESTEN - (*rejser sig*) Jeg aner ikke, hvad du taler om.

VIVI - Selvfølgelig gør du det. (*Hun stiller glasset på flyglet og sætter sig og spiller et stykke af Schubert. Han ser undrende til. Hun slutter.*) Hvad synes du?

CHRESTEN - Schubert? Jeg troede ikke du nedlod dig til at spille den slags? Har du øvet dig i smug?

VIVI - Jeg har aldrig gjort noget i smug. Da jeg fyldte femogtyve, købte jeg et klaver og begyndte igen.

CHRESTEN - Det har du aldrig fortalt.

VIVI - Der har aldrig været lejlighed til det, har der?

CHRESTEN - Er det min skyld?

VIVI - Jeg bebrejder ikke nogen. Slet ikke dig. Til at begynde med spillede jeg det, du havde lært mig. Siden blev jeg bidt af det og fortsatte. Jeg kunne ikke holde fingrene fra det.

CHRESTEN - Fordi det var smukt?

VIVI - Ikke kun derfor. Det var en slags drøm. (*Hun rejser sig og tager glasset.*) Du ved,

derude på den venstrefløj, du har det så skidt med, der skulle man selvfølgelig gøre op med alt, hvad der var borgerligt. Det var let nok. Penge, magt, undertrykkelse, alt det der menneskefjendske - der skal ikke meget hjerne til at indse, hvordan det hænger sammen, og hvordan vores lille familie var dybt involveret i det. Jeg kan love dig, jeg havde nogle vidunderlige år, hvor vi stod på de små scener og hegledede højrefløjen igennem. Men det husker du vel?

CHRESTEN - Ja tak.

VIVI - Vi fik sagt nogle sandheder. Til gengæld kom vi aldrig i nærheden af magten, selvfølgelig. Sådan var det.

CHRESTEN - Gud være lovet.

VIVI - Skål, gud. *(Hun hæver glasset, men drikker ikke.)* Men ét er hvad man står og slås for af sit fulde hjerte, noget andet er at det selv samme hjerte aldrig kunne glemme den bedste del af borgerligheden. Den del, der er mere end magt og penge og pænt hykleri. Den del, der forgyldte min barndom. *(Hun hæver glasset, hilser og drikker.)*

CHRESTEN - Og hvad så?

VIVI - Så kommer vi til det med retskaffenheden.

CHRESTEN - Skal jeg takkes fordi jeg aldrig slog hånden af dig?

VIVI - Det havde jeg ikke tænkt mig. Men jeg ved selvfølgelig godt, hvad jeg skylder dig.

CHRESTEN - Du skylder mig ingenting.

VIVI - Jo jeg gør. Så tak for både det ene og det andet. Ikke mindst pengene.

CHRESTEN - Jeg har aldrig bedt om tak.

VIVI - Nej, det er det, jeg siger, du er et retskaffent menneske.

CHRESTEN - Hold så op, Vivi. Jeg forstår ikke, hvad det er du vil.

VIVI - *(sætter glasset fra sig)* Jeg ønsker, at mine to verdener skal hænge sammen.

CHRESTEN - Så gør noget ved det. Hold fast i barndomsværdierne og smid alt det andet væk. Herregud, den der drøm gik jo i opløsning for længe siden. Hvem tror på den i dag. Ikke engang SF.

VIVI - Det er ikke sådan det hænger sammen, Chresten. Det I lærte mig at tro på dengang i barndommen, det passer fint til resten af mit liv. Det jeg vil have tilbage, det er visheden

om at det ikke var blændværk.

CHRESTEN - Du taler sort, Vivi.

VIVI - Overhovedet ikke.

CHRESTEN - Jeg forstår dig i hvert fald ikke.

VIVI - Det kommer du til. Hvor længe er det egentlig siden du forlod folketinget?

CHRESTEN - Hvorfor spørger du?

VIVI - Seks syv år?

CHRESTEN - Noget i den retning.

VIVI - Og i al den tid har du stået i kulissen og set hvor det bar henad. Set hvad det koster, når man går enøjjet efter magten. Set hvem partiet måtte gå i seng med. Set hvad der blev solgt ud af. Det har ikke været nogen rar oplevelse for en gammel humanist, vel?

CHRESTEN - Det er sjældnet politik er en rar oplevelse.

VIVI - Kom ud af busken, Chresten. For en som dig har det været en tragedie. De ny bossere har jo gjort det af med al den anstændighed, der var i partiet i gamle dage. Det har været rystende at opleve for os andre. Det må det også have været for dig. Det er ikke noget du er stolt over, vel? (*Han svarer ikke.*) Hvorfor blev du i kulissen? Hvorfor tav du? Hvorfor trådte du ikke ind på scenen og spillede med?

CHRESTEN - Jeg stod ikke på rollelisten.

VIVI - Hvis det er et svar, Chresten, så er det ynkeligt. Du kunne have ytret dig. Du gjorde det bare ikke.

CHRESTEN - Hvad ved du om det?

VIVI - Ikke offentligt, vel? Hvis du havde sagt fra, så havde folk lyttet. Også folk i partiet. Har I hørt det? Vores gamle hædersmand siger fra. Han vil ikke lægge navn til det, der sker. Anstændigheden har talt.

CHRESTEN - Du er ikke rigtig klog.

VIVI - Det havde gjort indtryk, Chresten. Du er ikke hvem som helst. Men hvis du er tilfreds med at resignere, taler vi om noget andet. Jeg har en gave med til dig.

CHRESTEN - En gave? I det ene øjeblik skal jeg hjælpe dig med din barndom. I det næste

får jeg en gave. Hvad fanden er meningen?

VIVI - Den er ganske ligetil. Jeg vil vide, om de værdier, der var i vores barndomshjem - kald dem åndelige eller humanistiske, vælg selv, du ved, hvad jeg mener, - jeg vil vide, om alt det bare var et lag tyndt fernis, der skulle dække over noget helt andet.

CHRESTEN - Det med det borgerlige samfund og magten?

VIVI - Ja, magten.

CHRESTEN - Det er det, politik er nødt til at handle om.

VIVI - Helt enig. Magten er nødvendig. Der er bare det ved det, at du aldrig misbrugte den. Det er det, der sker i dag. For dig var magt en slags fælles værktøj. Det skulle bruges til at skabe en mere menneskelig verden, den de fleste af os vil have. Du troede på det samarbejdende folkestyre, Chresten. På fællesskabet. Med plads til alle. Det levede du efter. I dag er magt et værktøj, der kun er til for magtens egen skyld. Eller for at sige det som det er: For kapitalen og uligheden.

CHRESTEN - Drik ud, Vivi.

VIVI - Hvorfor?

CHRESTEN - Drik ud og gå..

VIVI - Hvorfor kan jeg ikke genvinde respekten for min bror?

CHRESTEN - Gå, sagde jeg.

VIVI - Du har fået nok?

CHRESTEN - Jatak, og jeg bliver snart hentet.

VIVI - Ja ja, der kommer en fin limousine. Havde det stået til mig, var der også kommet et fakkeltog, og det mener jeg helt ærligt. Men okay, vi stopper her og du får din gave. Når du tager imod den, Chresten - så hænger mit liv sammen.

CHRESTEN - Halleluja.

VIVI - Og *dit* liv hænger sammen.

CHRESTEN - Det glæder jeg mig til. - Hvad nu hvis jeg ikke vil have den?

VIVI - Det vil være en kolossal skuffelse. Et øjeblik. *(Hun går ud, men kommer straks efter ind igen med kvinden i hånden. Hun er sort eller eventuelt helt indhyllet.)* Det er så gaven,

Chresten. Der findes et par hundrede tusinde mage til. De rådner op i teltlejre i Darfur. Hvordan hun er kommet til Danmark, det aner jeg ikke. Jeg har ikke spurgt. Jo mindre man ved om det mirakel, jo mindre er der at fortælle politiet, hvis det skulle komme til det. Det nytter heller ikke at spørge hende selv. Hun taler kun sit stammesprog og så en fem seks engelske ord. Et af dem er coca-cola. Komisk, midt i tragedien, ikke? Hun er her selvfølgelig illegalt og skal have et sted at bo.

CHRESTEN - Et sted at bo?

VIVI - Ikke for evigt, bare fem dage, så kommer der nogen og tager hånd om hende. *(Hun løfter kvindens hånd frem. Til Chresten:)* Du må gerne sige goddag. *(Han tager ikke hånden.)* Jeg ved godt det kommer bag på dig. Der var bare ikke tid til at ringe. Stod det til mig, så havde jeg klaret det selv, men det kunne jeg ikke, desværre. Det var her og nu. Ud ad døren.

CHRESTEN - Du er vanvittig.

VIVI - Ja. Men har man sagt A - ikke sandt? Der hvor hun skulle hen, der stod politiet og ventede. Hvad gør man så? Hvem kender man? Hvem kan man stole på? En med hjertet på rette sted. *(Chresten siger ingenting. Kvinden sænker hånden.)* Min bror for eksempel.

CHRESTEN - Darfur, sagde du?

VIVI - Ja.

CHRESTEN - Det lyder fuldstændig usandsynligt.

VIVI - Ja.

CHRESTEN - Et sted med ingenting.

VIVI - Ja.

CHRESTEN - Ingen penge.

VIVI - Ikke det der ligner. Sand og sten. Ren ørken.

CHRESTEN - Det hænger ikke sammen, Vivi.

VIVI - Skal det det?

CHRESTEN - Hvad er det her? En happening?

VIVI - Desværre nej.

CHRESTEN - Hvordan kommer hun fra Darfur til Gentofte?

VIVI - Det ved jeg ikke.

CHRESTEN - Hvad er sandheden om det her?

VIVI - Aner det ikke. Hvis du har brug for en forklaring, så gæt. Det kan for eksempel være en nødhjælpsarbejder, der har overtrådt sine beføjelser. En sygeplejerske. Og hvorfor har hun så gjort det? Fordi hun ikke kunne bære det, hun så. Hun måtte redde i hvert fald en af de hundrede tusinde. Koste hvad det ville. Og så blev det hende her. Ikke bare flygtning, men voldtægtsoffer.

CHRESTEN - Er det sådan det er sket?

VIVI - Jeg ved det ikke, Chresten. Forklaringen kan være en helt anden. Det kunne jo være hun ville vise os noget, den der måske sygeplejerske.

CHRESTEN - Hvad mener du?

VIVI - At vi lever i skammens tid, ikke sandt?

CHRESTEN - *(tier.)*

VIVI - Hvorfor vil du vide det? Hvorfor ikke bare acceptere, at det er virkeligheden, der flytter ind? Og at virkeligheden har brug for din hjælp?

CHRESTEN - Du er sindssyg, Vivi.

VIVI - Det er virkeligheden også, Chresten.

CHRESTEN - Hvem fanden har fået dig til at gå ind den slags?

VIVI - Er det ikke ret ligegyldigt? Det handler om et medmenneske, der har brug for hjælp. *(Lyden af en fjern entreklokke.)* Så er den der, din limousine. *(Han siger ingenting.)* Vi kan blive her, til du kommer igen? Det er vel okay? *(Han svarer ikke.)* Vi sidder musestille og venter? *(Entreklokken høres igen. Han går hurtigt hen og lægger hånden på dørhåndtaget, tøver et øjeblik, ser på Vivi.)*

VIVI - Du må godt give hende hånden og sige på gensyn.

CHRESTEN - *(giver hende ikke hånden, men åbner døren.)* Nej tak. Når jeg kommer tilbage, Vivi, så er I to væk. *(Han går hurtigt ud og lukker lige så hurtigt efter sig.)*

Slut på 1. akt.

2. AKT

Samme dekoration. Halvmørke. Der er tilsyneladende ingen i stuen. Chresten kommer ind og tænder lys. Han virker træt. Han løsner butterflyen og lukker de øverste skjorteknapper op. Han står lidt og ser på flasken og Vivis tomme glas. Så tager han flasken og åbner glasskabet for at stille den tilbage.

VIVI - *(har ligget uset på sofaen)* Velkommen hjem.

CHRESTEN - *(stærkt overrasket)* Er du her igen?

VIVI - *(sætter sig op)* Du skal ikke stille den væk. *(Hun rejser sig og går hen til glasskabet og tager et glas frem. Så tager hun flasken fra ham, skænker i glasset og rækker det til ham.)* Værsgo.

CHRESTEN - *(tager automatisk glasset)* Hvad nu?

VIVI - *(henter sit eget glas og skænker til sig selv, hvorefter hun stiller flasken fra sig på flyglet.)* Var det en god aften?

CHRESTEN - Hvor er hun?

VIVI - Du blev virkelig fejret?

CHRESTEN - Hør nu her ...

VIVI - Med flotte taler?

CHRESTEN - Der var også taler, ja.

VIVI - Hvor mange?

CHRESTEN - Vivi for fanden, hvad er meningen?

VIVI - Fire, fem, seks?

CHRESTEN - Forklar mig lige ...

VIVI - Var der endnu flere?

CHRESTEN - Kan det ikke være lige meget?

VIVI - Da ikke hvis de var gode.

CHRESTEN - De var udmærkede.

VIVI - Åndfulde og vittige?

CHRESTEN - Nogle af dem var vittige.

VIVI - Men ikke åndfulde? Nej. Det kan man vel heller ikke forlange i den kreds.

CHRESTEN - De var som den slags taler skal være.

VIVI - Jamen så til lykke med det. *(Hun løfter sit glas.)*

CHRESTEN - *(løfter ikke sit)* Hvad vil du?

VIVI - Det er jo det, jeg står og siger. Jeg vil ønske dig til lykke.

CHRESTEN - Jeg troede du var gået.

VIVI - Vel gjorde du ej. Du troede de havde hentet os, de kære betjente. Men det gjorde de ikke, Chresten. Mystisk, ikke sandt? Men det er der en forklaring på.

CHRESTEN - Er der det?

VIVI - Der var to muligheder. Enten skulle vi forsvinde i en fart. Eller også skulle vi tage chancen. Hvad skulle jeg vælge? *-(Hun 'tæller' frem og tilbage mellem dem som et barn)* Ohn, dohn, dehn, mammer, futter, fehn - den du lærte mig som barn. Gå eller blive. Du havde jo set hende. Det jeg kunne håbe på, det var at vi stadig var bror og søster. *(Hun genoptager 'tællingen' og ender med at pege på sig selv.)* Futter fehn, mammer dehn, ohn, dohn, dehn. Jeg blev.

CHRESTEN - Du er fuld af løgn, Vivi. Hvordan kan du overhovedet være her?

VIVI - Jeg forstår godt, du undrer dig, og du skal nok få en forklaring. Men først vil jeg altså ønske dig til lykke.

CHRESTEN - Det har du gjort.

VIVI - Men jeg har ikke fortalt hvorfor.

CHRESTEN - Det behøver du heller ikke.

VIVI - Jo jeg gør. Det er fordi jeg virkelig mener det. Uden ironi.

CHRESTEN - Det er vanvid, det her.

VIVI - Nej det er ikke. Jeg taler alvor. *(Hun løfter glasset, han gør ikke.)* Vi er stadig bror og søster?

CHRESTEN - Synes du ikke det er temmelig absurd?

VIVI - Sådan er livet. Jeg har brug for at sige til lykke.

CHRESTEN - Og det skal jeg tro på?

VIVI - Du må også godt drikke på det.

CHRESTEN - Hvad er det, du har for?

VIVI - Jeg har ikke noget for. Jeg er bare glad for at du blev fejret. Jeg går ud fra, at talerne alle sammen kredsede om det, du stod for - den gamle hædersmand, humanisten, ham med kunsten og alt det lødige ...

CHRESTEN - Ja tak. Du kan godt stoppe. Og gå!

VIVI - Tager jeg fejl? Vel gør jeg ej, det var den melodi talerne gik på, hvad ellers, og det er fint nok, også for mig. Du har brugt et helt liv på de ting. Hvorfor skulle det være forgæves?

CHRESTEN - Hold så op. Du mener ikke en lyd af det du står og siger. Du kasserede det liv, da du var seksten og du har aldrig fortrudt.

VIVI - Du tager fejl, Chresten. Alt det, du stod for, det har jeg jo nøjagtig mage til herinde. Du levede det ud på din måde, jeg på min. Det var humanismen, der var drivkraften i din sag, sammen med kunsten og den kritiske sans. Sådan var det også for mig. At det løb af sporet i Sovjet, det kan du ikke bruge til at nedgøre mig, for det var ikke min sag.

CHRESTEN - Vivi, hvis du ikke går frivilligt ...

VIVI - Jeg skal nok gå. Jeg vil bare sige, at de idealer, du havde, de er også mine. Det idioterne hylder dig for, det er noget helt andet end det partiet står for i dag. Du er bare en pæn pokal, de tager ned fra hylden, fordi du tilfældigvis fylder rundt, og fordi idioterne trænger til at komme i avisen med lidt ufarlig poesi.

CHRESTEN - En blændende analyse, tak.

VIVI - Du er partiets klovn, Chresten. Og som alle ægte klovne forsøger du at skjule den tragedie, du må have i dit hjerte. Tak for prisen har du sikkert sagt - med et dødt smil hængende under papnæsen.

CHRESTEN - Kalder du det en lykønskning?

VIVI - Ja. For det er det. Du blev hyldet for det, du engang var.

CHRESTEN - Skål, Vivi. *(Han drikker. Hun drikker ikke.)*

VIVI - Det er den hyldest, jeg deltager i. På trods af idioterne.

CHRESTEN - Tusind tak, kommer der mere?

VIVI - Kun hvis du ikke har forstået mig.

CHRESTEN - Det har jeg, tak. Og så kan jeg måske få en forklaring? Vi ved begge to, hvad der er sket.

VIVI - Er du sikker på det?

CHRESTEN - For fanden, Vivi. Fatter du ikke, at du satte mig i en fuldstændig umulig situation. Pludselig står du der og vil have mig med til noget, du udmærket ved, jeg ikke kan gå med til. Og det har ikke noget med partiet at gøre. Hvorfor kom du? Hvorfor valgte du mig?

VIVI - Du er min bror. Du var min eneste mulighed.

CHRESTEN - Hold op, Vivi. Du kom for at provokere. For at udstille mig og partiet. Og for at score nogle billige points hos vennerne på venstrefløjen. Det, der er tilbage af den.

VIVI - Nej.

CHRESTEN - Hvorfor skulle jeg ellers have at vide, at vi lever i det, du kalder skammens tid. Sig mig det.

VIVI - Fordi det er sandt.

CHRESTEN - Vorherre bevares. Skammens tid. Du lever i en anden verden, Vivi.

VIVI - Det kan jeg forstå. Skål.

CHRESTEN - Nej tak.

VIVI - *(Hun drikker, han gør ikke.)* Hvad gør vi så nu, bror?

CHRESTEN - Du kan gøre hvad du vil. Tage hjem for eksempel.

VIVI - Det er det sidste, jeg kan. Vi er ikke færdige, Chresten.

CHRESTEN - Er vi ikke? Nej, det er sandt. Du sagde, du var i forlegenhed. Hvad har du brug for? *(Han fører hånden til inderlommen for at tage tegnebogen frem.)*

VIVI - Der er ingen grund til at blive simpel, vel? Storebror.

CHRESTEN - (*putter tegnebogen tilbage.*) Nej. Undskyld.

VIVI - Du sagde, at vi begge to ved, hvad der er sket.

CHRESTEN - Naturligvis gør vi det..

VIVI - Jeg ved det ikke.

CHRESTEN - Vel gør du så. Du holder bare spillet kørende, guderne må vide hvorfor.

VIVI - Hvad for et spil?

CHRESTEN - Dit spil. Hvad er det jeg skal? Skal jeg bryde sammen i krampegråd? Skal jeg sige, at jeg skammer mig over det, jeg har gjort? Skal jeg falde på knæ og bede om tilgivelse? Det gør jeg ikke. Herre du mildeste gud, hvad skulle jeg have gjort andet end det, jeg gjorde? Jeg havde ikke noget valg. Det er dig, der er en idiot at du går ind i sådan et projekt. Hvad er det der driver dig? Vil du frelse verden? Skal glorien pudses og englevingerne foldes ud?

VIVI - Hvad skete der? Du ringede til politiet? (*Han tier.*) Selvfølgelig gjorde du det.

CHRESTEN - Nej. Jeg ringede ikke til politiet.

VIVI - Politiet var her da.

CHRESTEN - Hvor ved du det fra?

VIVI - Nogen må have sendt dem. Hvis det ikke var dig, hvem så?

CHRESTEN - Ebbe.

VIVI - Den kære justitsminister. Han var med til festen, og du betroede dig til ham?

CHRESTEN - Hvad kunne jeg andet?

VIVI - Og så tog han over? Det gjorde han vel med største fornøjelse?

CHRESTEN - Det tror jeg ikke.

VIVI - Mens du vaskede dine hænder?

CHRESTEN - Nu er det vist dig, der er simpel.

VIVI - Ja det er jeg vel. Det er frygteligt, hvad man forfalder til. Undskyld. *(Hun løfter glasset, men drikker ikke.)* Er vi efterlyst?

CHRESTEN - Nej. Ebbe sagde, at I var væk, da politiet kom.

VIVI - Og hvad sagde du til det?

CHRESTEN - Jeg spurgte, om vi kunne stoppe der.

VIVI - Og det kunne han selvfølgelig? Eller hvad?

CHRESTEN - Delvist.

VIVI - Delvist?

CHRESTEN - For fanden, Vivi. Man kan ikke have en illegal indvandrersvendende rundt uden at gøre noget ved det, vel? Men du er ikke efterlyst.

VIVI - Så skal jeg sige tak, kan jeg forstå?

CHRESTEN - Det er ikke nødvendigt. Jeg er din bror, som du siger. Skål, Vivi.

VIVI - Skål, Chresten. *(De drikker. Hun drikker ud. Han tager flasken fra flyglet og rækker den spørgende frem for at skænke i hendes glas.)* Nej tak. *(Hun stiller glasset fra sig.)*

CHRESTEN - Er det her så enden på vores forkrampede forhold?

VIVI - Det ved jeg ikke.

CHRESTEN - *(tager kapslen fra skabet og skruer den på flasken og stiller den ind i skabet.)* Det er måske enden på vores forhold i det hele taget?

VIVI - Det ved jeg heller ikke.

CHRESTEN - Hvis det er, må jeg så ønske mig noget?

VIVI - Hvorfor ikke.

CHRESTEN - Jeg vil gerne høre dig spille igen.

VIVI - Fordi musikken forener?

CHRESTEN - Det kunne man jo håbe.

VIVI - Men du tror ikke på det?

CHRESTEN - Jeg sagde jeg håbede det.

VIVI - Så spil du for mig.

(Han sætter sig til flyglet og spiller. Hun står lidt og ser på ham. Så stiller hun sig bag ham og lægger den ene hånd om hans hals og kærtegner hans hår med den anden. Bag dem går døren ubemærket op, og kvinden kommer ind og står ubemærket af de to i baggrunden, mens han spiller det korte stykke til ende.)

CHRESTEN - Hvorfor kom du tilbage? Det var ikke kun for at ønske til lykke, vel?

VIVI - Hvem siger, vi har været væk?

CHRESTEN - Politiet var her. De fandt jer ikke.

VIVI - Vi har ikke været væk. Vi har været her hele tiden. Politiet, dem tog fru Madsen sig af. Hun fortalte dem, at vi gik lige efter at du var blevet hentet. Hun er et fint menneske, fru Madsen.

CHRESTEN - Blev I? Vil det sige ...

VIVI - Ja, vi er her endnu. *(Hun slår ud med hånden mod kvinden, som han først opdager nu. Han stirrer på hende. Hun rækker hånden frem. Han tager den ikke.)* Telefonen står der. 112.

CHRESTEN - Du løb risikoen?

VIVI - Den har jeg jo kendt hele tiden. Det med de hensyn, du havde at tage, det var jo indlysende. Jeg gamblede bare. Det var jeg nødt til.

CHRESTEN - Du er ikke bange af dig.

VIVI - Jo det ved gud, jeg er. Jeg har været bange hele tiden. Især for hende. Men jeg har lært at leve med det. Det er vreden, der holder mig oppe. Men det var også håbet, Chresten. Du skulle have en chance til.

CHRESTEN - Kan du ikke se det var sindssygt?

VIVI - Jo, det var dumt at håbe.

CHRESTEN - Det har du altså fattet?

VIVI - Ja. Jeg er blevet belært.

CHRESTEN - Af hvem?

VIVI - Mens du var væk, sad vi i køkkenet hos fru Madsen. Det første, hun spurgte om, var om vi var sultne. På en måde er det jo komisk. Det faldt aldrig dig ind at spørge, om vi trængte til noget, vel? (*Han svarer ikke.*) Jeg spurgte hende, om din samvittighed ville have det dårligt efter det her. Det svarede hun ikke på. Hun er meget diskret, fru Madsen. Men det var nok en fejl, at du gik ind i politik, sagde hun.

CHRESTEN - Sagde hun det?

VIVI - Ja.

CHRESTEN - Det kan ikke stilles op på den måde.

VIVI - Er der andre måder? (*Han tier.*) Vi går nu, Chresten. Men der er noget, jeg må bede dig om. Du må holde fru Madsen ude af det her. Du fastholder bare, at det er som hun sagde. Vi var her ikke da politiet kom, og vi var her heller ikke, da du kom. Og ingen af jer ved, hvor vi gik hen. Lover du mig det?

CHRESTEN - Så er vi der igen. Du er fuld af løgn. Du sagde at du ikke kendte andre, der kunne hjælpe. Det passede altså ikke.

VIVI - Jo.

CHRESTEN - Hvordan kan du så gå nu?

VIVI - Det kan jeg, fordi vi har et sted at gå hen.

CHRESTEN - Det kommer ret pludseligt, ikke?

VIVI - Jo.

CHRESTEN - Du er håbløs. Du lyver mig op i mit åbne ansigt.

VIVI - Nej. Det ordnede fru Madsen.

CHRESTEN - Fru Madsen?

VIVI - Jeg skulle måske ikke have sagt det, men nu ved du det. Du behøver ikke fortælle det til nogen, vel? (*Han tier.*) Eller er det for meget at bede om?

CHRESTEN - (*tøver*) Nej.

VIVI - Det lød ikke overbevisende.

CHRESTEN - Skal jeg ligefrem lyde begejstret?

VIVI - Nej, det er nok for meget forlangt. Farvel, Chresten. *(Hun rækker hånden frem, han tøver, men så tager han den. De slipper igen. Hun ser afventende på ham. Han ser på kvinden, der også rækker hånden frem. Så går han hen og giver hende hånden, akavet. Vivi og kvinden går ud. Han står lidt. Så stiller han sit glas på flyglet. Han sætter sig på klaverbænken og begynder på det musikstykke, Vivi spillede i førsteakten. Efter nogle få takter afbryder han spillet med en grim dissonans. Så rejser han sig igen og tømmer glasset.)*

Slut.